
Jak zahájit a provozovat praxi shiatsu

I. Živnost

Provozování praxe shiatsu podléhá v České republice režimu živnostenského podnikání.

Pokud chce shiatsu terapeut soustavně poskytovat své služby klientům, vztahují se na něj obecná pravidla pro provozování živnosti a veřejnoprávní úprava živnostenského podnikání.

Ačkoli je „poskytovatel shiatsu“ uveden mezi povoláními v Evropské klasifikaci dovedností, kvalifikací a povolání spravované Evropskou komisí, není v současnosti poskytování shiatsu v ČR specificky regulováno.

Profese terapeuta shiatsu proto v současné době spadá mezi ohlašovací volné živnosti, s předmětem podnikání: Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Charakteru činnosti odpovídá nejlépe obor činnosti č. 78: Poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu.

K zahájení a provozování živnosti je nezbytné získat živnostenské oprávnění na základě ohlášení. Mezi všeobecné podmínky pro provozování živnosti patří plná svéprávnost, bezúhonnost a neexistence zákonem stanovených překážek, zejména v podobě insolvence či úpadku. Zvláštní podmínky pro provozování živnosti, tedy odbornou či jinou způsobilost či speciální požadavky na prostor, v němž je shiatsu provozováno, právní předpisy nevyžadují. Pro výkon praxe shiatsu je však v souladu s postupy lege artis vhodné absolvovat kvalifikovaný výcvik odpovídající standardům Evropské federace shiatsu.

Ohlásit volnou živnost lze u jakéhokoliv živnostenského úřadu – osobně, poštou nebo elektronicky. K ohlášení je třeba vyplnit tzv. Jednotný registrační formulář. Vedle formuláře je nutné předložit souhlas s umístěním sídla, pokud se liší od trvalého bydliště. Správní poplatek za ohlášení činí 1 000 Kč. Výpis z trestního rejstříku si živnostenský úřad obstará sám. Pokud jsou splněny všechny podmínky, provede živnostenský úřad do 5 pracovních dnů od doručení ohlášení zápis do živnostenského rejstříku a vydá příslušný výpis.

Jednotný registrační formulář umožňuje současně splnit všechny základní povinnosti při zahájení podnikání – registraci k dani z příjmu, přihlášku k zdravotní pojišťovně a České správě sociálního zabezpečení. Ze získaného příjmu se odvádí sociální a zdravotní pojištění podle rozsahu činnosti. Podnikání je možné i při zaměstnání; do stanoveného limitu se sociální pojištění z vedlejší samostatné činnosti neplatí. Pro komunikaci s úřady se vyplatí mít zřízenou datovou schránku fyzické osoby. Živnostník je dále povinen vést řádně účetnictví a podávat daňová priznání k dani z příjmu.

Poskytování shiatsu není právně regulováno, proto nejsou stanovena konkrétní pravidla pro prostor, ve kterém se služba poskytuje. Prostor by měl ale vždy odpovídat obecným hygienickým a bezpečnostním požadavkům a respektovat zásady oboru. Shiatsu není hrazeno z veřejného zdravotního pojištění, neboť se nejedná slovy zákona o zdravotní služby.

Pro výkon činnosti shiatsu praktika platí všeobecný zákonný požadavek péče řádného odborníka, tedy poskytování služeb s náležitou odbornou úrovní – s odpovídajícími znalostmi a pečlivostí podle pravidel svého oboru. Terapeut a klient spolu uzavírají neformální dohodu o péči o zdraví, přičemž závazek terapeuta spočívá v odborné správnosti postupu. Terapeut neodpovídá za výsledek služby, ale za to, že postupoval odpovědně a s řádnou odbornou péčí ve snaze o jeho dosažení. Součástí vztahu péče o zdraví je rovněž povinnost terapeuta informovat klienta o průběhu služby a možných následcích a vést záznamy o poskytované péči. Při poskytování shiatsu se uplatňuje princip péče řádného odborníka podle občanského zákoníku a ve vztahu mezi terapeutem a klientem vzniká smluvní závazek péče o zdraví.

II. Dosavadní praxe živnostenských úřadů

Na základě doporučeného postupu pro praktiky shiatsu již proběhla v praxi kontrolní řízení ze strany živnostenských úřadů. Ty při těchto kontrolách posuzovaly, zda praktik shiatsu vykonává svou činnost v rámci ohlášené volné živnosti v souladu se zákonem.

Živnostenské úřady vycházely mimo jiné z aktuálního stanoviska Ministerstva průmyslu a obchodu, sp. zn. MPO 30547/2025, podle něhož záleží na způsobu provádění shiatsu. Pokud je shiatsu poskytováno jako „alternativní metoda harmonizace těla a mysli, práce s energií a poradenství v oblasti životního stylu“, pak je správně vykonáváno v rámci volné živnosti „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Pokud je však cílem práce se svaly a měkkými tkáněmi stimulace krevního a lymfatického oběhu a uvolnění napětí, jedná se o masáž.

Z kontrolního protokolu Magistrátu města Hradec Králové, živnostenského úřadu, č.j. MMHK/643106/2025, vyplývá shrnutí způsobu provádění shiatsu podle výuky Školy shiatsu®. Kontrola konstatovala, že se jedná o techniku zcela odlišnou od standardních masáží, a proto je činnost zařazena mezi volné živnosti. V protokolu se uvádí, že shiatsu podporuje harmonizaci člověka a jeho fyzické i duševní zdraví. Jedná se o alternativní terapeutickou metodu, při níž dotykem dochází ke zklidnění mysli, odpočinku těla a uvolnění. Jako japonská technika vycházející z tradiční čínské medicíny pracuje shiatsu s energetickými drahami. Při fyzickém působení na tělo kombinuje tlak palci, dlaněmi, někdy i lokty či koleny, přes oblečení.

V rámci uvedeného řízení živnostenský úřad posuzoval, zda lze shiatsu zařadit pod vázanou živnost „Masérské, rekondiční a regenerační služby“. Bylo zjištěno, že mezi shiatsu a klasickými masážemi existují zásadní rozdíly.

Odbornou způsobilost k praktikování shiatsu nelze získat žádným ze způsobů uvedených v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu, které stanovují kvalifikaci pro provádění masáží.

Odlišnosti byly shledány také v samotném způsobu provádění. Při shiatsu klient zůstává oblečen v pohodlném oděvu a terapie probíhá na zemi na měkké podložce, nikoli na masérském lehátku. Nepoužívají se oleje ani jiné masážní prostředky. Nedochází k hnětení svalů, tření, prokrvovacím masérským hmatům ani k dalším postupům typickým pro masáže měkkých tkání.

Zásadní rozdíl spočívá rovněž v principu práce. Klasické rekondiční a regenerační masáže pracují se svaly, fasciemi, kůží a jejich prokrvením. Naproti tomu shiatsu pracuje s energetickými meridiány, tlakovými body a s celkovou harmonizací životní energie ki. Nejde tedy o mechanické masírování svalů, ale o práci s energetickým systémem. Masážní techniky běžně využívají hnětení, tření, roztírání, poklepávání či protahování měkkých tkání. Z technického hlediska proto shiatsu nelze považovat za masážní techniku.

Odlišný je také původ obou oborů. Masážní techniky vycházejí z anatomie, fyziologie a mechanického ovlivňování svalů a měkkých tkání. Shiatsu naopak vychází z principů tradiční čínské medicíny, taoismu, konceptu jin a jang a práce s energií ki.

V dané věci proto živnostenský úřad dospěl k závěru, že kontrolovaný praktik shiatsu vykonává činnost, která nespadá do vázané živnosti „Masérské, rekondiční a regenerační služby“.

Z dosavadní praxe kontrol živnostenských úřadů lze obecně konstatovat, že shiatsu prováděné podle výuky Školy shiatsu® lze vykonávat v rámci volné živnosti „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, a to v doporučeném oboru činnosti č. 78: Poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu.

V Praze, dne 14.03.2026

JUDr. Elena Kotorová, MBA